

8.SINIF DERS NOTU

YA İSTİKLAL YA ÖLÜM DOĞU VE GÜNEY CEPHESİ

SORU
ÇÖZDÜREN
BİLGİ

KURTULUŞ SAVAŞINDA CEPHELER

DOĞU CEPHESİ

Kiminle Savaşıldı: Ermeniler

Kim Savaştı: Osmanlıdan kalma düzenli ordu (KAZIM KARABEKİR'in komutanı olduğu 15.kolordu.)

Hangi Anlaşma İle Kapandı: Gümrü Antlaşması (3 Aralık 1920)

GÜNEY CEPHESİ

Kiminle Savaşıldı: Fransız ve Ermeniler

Kim Savaştı: Eli silah tutan halk tarafından oluşturulmuş Kuvay-ı Milliye

Hangi Anlaşma İle Kapandı: Ankara Anlaşması (20 Ekim 1921)

BATI CEPHESİ

Kiminle Savaşıldı: İtilaf devletleri destekli Yunanlılar

Kim Savaştı: Önce Kuvay-Milliye daha sonra düzenli ordu.

Hangi Anlaşma İle Kapandı: Mudanya Ateşkes Antlaşması (11 Ekim 1922)

8.SINIF DERS NOTU

YA İSTİKLAL YA ÖLÜM DOĞU VE GÜNEY CEPHESİ

Milli Mücadele Cepheler Haritası

8.SINIF DERS NOTU

YA İSTİKLAL YA ÖLÜM DOĞU VE GÜNEY CEPHESİ

DOĞU CEPHESİ

Milleti Sadıka (Sadık Millet) Olarak adlandırılan Ermeniler, 19. yüzyılın sonlarına kadar Osmanlı Devleti'nde huzur içinde yaşamışlardır. Ancak **Rusya, ve İngiltere'nin kışkırtmasıyla** Osmanlı devletine **isyan** etmişlerdir.

I. Dünya Savaşında Doğu Anadolu'da Ruslarla birlikte hareket ederek Türk köylerine baskınlar düzenlemiş ve **katliamlar yapmışlardır.**

Osmanlı Devleti de bu katliamları engellemek amacıyla 1915'te **Tehcir Kanununu (Zorunlu Göç)** çıkararak, Ermenileri Suriye'ye göç ettirmiştir.

Mondros ve Sevr de

----Mondros Ateşkes Anlaşması'nın 24. maddesi **doğuda karışıklık çıkarsa işgal edilecek** şeklindeydi.

----Sevr Anlaşmasına göre "**Doğu Anadolu'da iki yeni devlet** kurulacak." şeklindeydi.

YORUM

Hem Mondros'un hem de Sevr'in asıl amacı doğuda bir **Ermeni devleti** kurmaktır.

Mondros Ateşkes Antlaşmasından sonra tekrar isyanlar çıkaran Ermenilere karşı TBMM, **Kazım Karabekir'in** başında bulunduğu 15. Kolorduyu (**Düzenli Ordu**) Ermenilere karşı görevlendirdi.

Kazım Karabekir komutasındaki 15.Kolordu, Ermenileri yenilgiye **uğrattı** ve Ermeniler ateşkes istedi. Ermenilerle **Gümrü Antlaşması** (3 Aralık 1920) imzalandı.

SORU
ÇÖZDÜREN
BİLGİ

1. Doğu Cephesinde
15.kolordu yani düzenli ordu
mücadele etmiştir.

ONEM
Lİ

ONEM
Lİ

8.SINIF DERS NOTU

YA İSTİKLAL YA ÖLÜM DOĞU VE GÜNEY CEPHESİ

GÜMRÜ ANLAŞMASI (TBMM- ERMENİSTAN)

MADDE

Sarıkamış, Kars, Kağızman ve Iğdır, Türk Hükümeti'ne bırakılacak

TBMM ile Ermenistan arasındaki sınır Çıldır Gölü ve Aras Nehri olacak.

TBMM'nin kabul etmediği antlaşmaları Ermenistan'da kabul edemeyecektir

YORUM

Ermeniler işgal ettiği yerlerden geri çekilmişlerdir. Ermeniler **Misakı milliye kabul eden ilk devlettir.**

Ermeniler Mondros ve Sevr de geçen **doğuda bir Ermeni devleti fikrinden vazgeçmiştir.**

Bu madde ile **Sevr geçersiz** kalmıştır. **Sevr'i reddeden ilk devlet** Ermenistan olmuştur.

ONEM
LI

ONEM
LI

GÜMRÜ ANLAŞMASININ ÖNEMİ

- TBMM'nin uluslararası alandaki **ilk antlaşma ve ilk askeri ve siyasi** başarısıdır.
- **Sevr'i geçersiz sayan TBMM'yi ve Misakı Milli'yi tanıyan ilk devlet** Ermenistan olmuştur.
- Doğu Cephesi ilk çözüme kavuşan cephe olup bölgedeki birlikler Batı ve Güney cephelerine kaydırılarak bu cephelerin güçlenmesi sağlanmıştır.

SORU
ÇÖZDÜREN
BİLGİ

1: Genellikler Sorularda Gümrü Antlaşmasının Yorumları Sorulmaktadır.

2.Doğu Cephesi ile İlgili İmzalanan Antlaşmalar

Gümrü

Moskova

Kars Antlaşmalarıdır.

8.SINIF DERS NOTU

YA İSTİKLAL YA ÖLÜM DOĞU VE GÜNEY CEPHESİ

GÜNEY CEPHESİ

ONEM
LI

--Bölgeyi İlk olarak İngilizler işgal etse de sonradan yaptıkları anlaşma ile Urfa, Antep Maraş ,Hatay. Adana çevresini Fransızlara bırakmışlardır. Fransızlar Ermenilerle iş birliği içinde hareket edince işgalin kalıcı olacağını anlayan bölge halkı Kuvay-ı Milliye birlikleri kurarak direnişe geçmiştir.

--Kurtuluş Savaşı'nda ilk kurşun Hatay'ın Dört Yol ilçesinde 19 Aralık 1918 de Fransızlara karşı Kara Mehmet tarafından atılmıştır.

--Güney Cephesinde Maraş'ta Sütçü İmam, Antep'te Üsteğmen Şahin Bey, Urfa'da Yüzbaşı Ali Saip Bey halka liderlik yapmışlardır.

MARAŞ SAVUNMASI

Sembol Kişileri Sütçü İmam Ve Rıdvan Hocadır.

Halkın kahramanca direnişi karşısında şehirde tutunamayan Fransızlar 12 Şubat 1920'de Maraş'ı terk etmek zorunda kalmıştır.

Maraş halkının bu kahramanca mücadelesi karşısında TBMM Maraş'a KAHRAMAN unvanını vermiştir.

Sütçü İmam

SORU
ÇÖZDÜREN
BİLGİ

1. Güney Cephesinde Eli Silah Tutan Halk Tarafından Oluşturulmuş Kuvay-I Milliye Birlikleri Mücadele Etmiştir. Düzenli ordu yoktur.

8.SINIF DERS NOTU

YA İSTİKLAL YA ÖLÜM DOĞU VE GÜNEY CEPHESİ

URFA SAVUNMASI

Urfa Savunmasının öne çıkan ismi **Ali Saip URSAVAŞ**'tır.

Ali Saip Bey millî teşkilat oluşturarak Urfa'nın kurtuluşunda önemli rol oynadı. Bu nedenle **Atatürk tarafından kendisine "URSAVAŞ"** soyadı verildi.

Urfa halkının bu mücadelesi karşısında TBMM Urfa'ya 1984 yılında **ŞANLI** unvanını vermiştir.

Ali Saip Bey

ANTEP SAVUNMASI

Antep savunmasının öne çıkan ismi **ŞAHİN BEY** dir.

ŞAHİN BEY Kilis-Antep kara yoluna kurduğu savunma hattıyla uzun süre Fransızların Antep'teki kuvvetlerine destek göndermelerini engelledi. 28 Mart 1920 günü girdiği çatışma sırasında düşman ateşiyle şehit düştü.

Antep halkının bu mücadelesi karşısında TBMM Antep'e 1921 yılında **GAZİ** unvanını vermiştir.

Şahin Bey

SORU
ÇÖZDÜREN
BİLGİ

1: Güney Cephesinde Halk
Teslimiyetçi Tutum İçerisinde
Bulunmamış **Kahramanca**
Mücadele Etmiştir.

8.SINIF DERS NOTU

YA İSTİKLAL YA ÖLÜM DOĞU VE GÜNEY CEPHESİ

SORU
ÇÖZDÜREN
BİLGİ

GÜNEY CEPHESİNİN KAPANMASI

Fransa, Güney Cephesi'ndeki Kuvayı Milliye direnişi karşısında burada tutunamayacağını anlamış ve Sakarya savaşında kazanılması üzerine TBMM Ankara Antlaşması'nı (20 Ekim 1921) imzalayarak Hatay dışında işgal ettiği yerlerden çekilmiştir. Böylece Güney Cephesi'ndeki askeri mücadele sona ermiştir.

GÜNEY CEPHESİNİN ÖNEMİ

Güney Cephesinde düzenli ordu yoktur, Kuvayı Milliye birlikleri ile düşmana karşı mücadele edilmiştir.

Kuvayı Milliye'nin en etkili olduğu cephe Güney Cephesi'dir.

Bu cephedeki nihai başarı Batı Cephesinde başarı kazanılmasına sonucuna göredir.(Sakarya Savaşı kazanılınca Ankara Antlaşması yapılmıştır.)

8.SINIF DERS NOTU

YA İSTİKLAL YA ÖLÜM BATI CEPHESİ (I. VE II. İNÖNÜ - KÜTAHYA ESKİŞEHİR SAVAŞLARI)

KUVAY-I MİLLİYE

Paris Barış Konferansında Yunanlılara verilen **İzmir ve çevresini Yunanlıların Adana Antep Maraş Urfa çevresini Fransızların işgal etmesi** ve işgallere karşı **İstanbul hükümetinin bir şey yapmaması** üzerine halkın kendi bölgesini düşmandan kurtarmak için kurduğu silahlı direniş birliklerine **KUVAYI MİLLİYE** denir.

Kuvayı Milliye'nin Özellikleri

ÖNEMLİ

- Milliyetçi duygularla kurulmuş **ULUSAL DEĞİL BÖLGESEL** mücadele yapmışlardır.
- Düzensiz birliklerdir. İhtiyaçlarını **HALKTAN** karşılamışlardır.
- Düşmanla mücadele ederek Yenmemişler Sadece **DÜŞMANIN İLERLEYİŞİNİ YAVAŞLATMIŞLARDIR.**
- Yaptıkları mücadele ile **MİLLİ BİLİNCİN artmasına** yardımcı olmuşlardır.

Kuvayı Milliye'nin Kaldırılması ve Düzenli Orduya Geçişin Sebepleri

ÖNEMLİ

- Düşmanı sadece **yavaşlatıyordu**. Düşmanı yurttan atacak güçte **olmaması**.
- **İhtiyaçlarını halktan zorla karşılaması**. Bu durum halkı huzursuz etmesi.
- Kuvayı Milliye hareket **liderlerinin başına buyruk ediyor** olması ve hukuksuz hareketler yapıyorlardı.
- Düzenli **düşman kuvvetlerine ancak düzenli birliklerle mücadele** edilebileceğinin anlaşılması

SORU
ÇÖZDÜREN
BİLGİ

1. Kuvayı Milliye tüm ülkede ulusal faaliyet göstermemiştir sadece kendi bölgesini kurtarmayı amaçlamıştır.

2.kuvayı Milliye nin özellikleri ve kaldırılma sebeplerinden yorum sorusu sorulabilir. Bir olay anlatılır bu hangi özellik yada kaldırılma sebebi denebilir.

8.SINIF DERS NOTU

YA İSTİKLAL YA ÖLÜM BATI CEPHESİ (I. VE II. İNÖNÜ - KÜTAHYA ESKİŞEHİR SAVAŞLARI)

BATI CEPHESİ

ÖNEMLİ

- İzmir'in işgali üzerine kurulmuştur.
- Bu cephede İngilizlerin desteklediği YUNALILARLA mücadele edilmiştir.
- Yunan işgaline karşı önce KUVAYI MİLLİYE sonra ise DÜZENLİ ORDU ile mücadele edilmiştir.
- Kurtuluş Savaşının Kaderini belirleyen cephe, en uzun süren ve en şiddetli savaşlar bu cephede olmuştur.

SORU
ÇÖZDÜREN
BİLGİ

- 6-10 Ocak 1921 1.İnönü Savaşı
- 23 Mart 1 Nisan 1921 2.İnönü Savaşı
- 10-24 Temmuz 1921 Kütahya Eskişehir Savaşı
- 23 Ağustos-13 Eylül 1921 Sakarya Savaşı
- 26 Ağustos-18 Eylül Büyük Taarruz Başkomutanlık Meydan Muharebesi Gibi Savaşlar Yapılmıştır

8.SINIF DERS NOTU

YA İSTİKLAL YA ÖLÜM BATI CEPHESİ (I. VE II. İNÖNÜ - KÜTAHYA ESKİŞEHİR SAVAŞLARI)

I. İNÖNÜ SAVAŞI

ÖNEMLİ

YUNANLILARIN AMACI

- Ankara'yı ele geçirip TBMM'yi dağıtmak ve Milli Mücadeleye son vermek
- TBMM'ye Sevr'i zorla kabul ettirmek
- Çerkez Ethem isyânından yararlanarak Yeni kurulan düzenli orduyu ortadan kaldırmak

İSMET PAŞA Komutasındaki , TBMM'nin Kurduğu Düzenli Ordu SAVUNMA savaşı yapmıştır.

Savaşın hemen öncesinde Çerkez Ethem isyan ettiği için Hem Çerkez Ethem'le İle Hem De Yunanlılarla Mücadele Edildi.

10 Ocak 1921'de İsmet Paşa komutasındaki Türk ordusu, İnönü önlerinde yapılan savaşta Yunan ordusunu yenilgiye uğratmıştır

SORU
ÇÖZDÜREN
BİLGİ

1.Yunanlıların amacı TBMM'yi dağıtmak, Sevr'i kabul ettirmek, düzenli orduyu ortadan kaldırmaktır.

8.SINIF DERS NOTU

YA İSTİKLAL YA ÖLÜM BATI CEPHESİ (I. VE II. İNÖNÜ - KÜTAHYA ESKİŞEHİR SAVAŞLARI)

I. İNÖNÜ SAVAŞI'NIN SONUÇLARI

ÖNEMLİ

SORU
ÇÖZDÜREN
BİLGİ

ULUSAL (sadece bizi ilgilendiren)

- TBMM'ye güven arttı.
- TBMM'nin otoritesi arttı.
- Düzenli ORDUYA katılım arttı.
- Albay İsmet Bey GENERALLİK rütbesine yükseldi.
- 20 Ocak 1921'de TEŞKİLAT-İ ESASİ anayasası kabul edildi.
- 12 Mart 1921'de İSTİKLAL MARŞI kabul edildi.

ULUSLARARASI (başka devletleri de ilgilendiren)

- 1 Mart 1921'de AFGANİSTAN ile AFGAN DOSTLUK ANTLAŞMASI yapıldı.
- TBMM 12 Mart 1921'de LONDRA KONFERANSINA davet edildi.
- 16 Mart 1921'de Sovyet Rusya ile MOSKOVA ANLAŞMASI yapıldı.

1. Ulusal ve Uluslararası sonuçları iyi ayırt etmemiz gerekir. Eğer sadece bizi ilgilendiren bir madde ise ulusal bizi ve başka bir devleti ilgilendiren bir madde ise uluslararasıdır.

8.SINIF DERS NOTU

YA İSTİKLAL YA ÖLÜM BATI CEPHESİ (I. VE II. İNÖNÜ - KÜTAHYA ESKİŞEHİR SAVAŞLARI)

SORU
ÇÖZDÜREN
BİLGİ

1. İnönü Savaşı'ndan Sonra Meydana Gelen Olayları Sırası İle **MİLAT** Olarak Kodlayabiliriz.

M	OSKOVA ANTLAŞMASI	ULUSLARARASI
İ	STİKLAL MARŞININ KABULÜ	ULUSAL
L	ONDRA KONFERANSI	ULUSLARARASI
A	FGAN DOSTLUK ANTLAŞMASI	ULUSLARARASI
T	EŞKİLAT-I ESASİNİN KABULÜ	ULUSAL

LONDRA KONFERANSI (23 ŞUBAT- 12 MART 1921)

TBMM 1.İnönü savaşına başarılı olunca İtilaf Devletleri **savaşla elde edemediklerini, masa başı oyunları ile gerçekleştirmek amacı** ile Londra Konferansı'nı düzenlemiştir.

AMAÇ

ÖNEMLİ

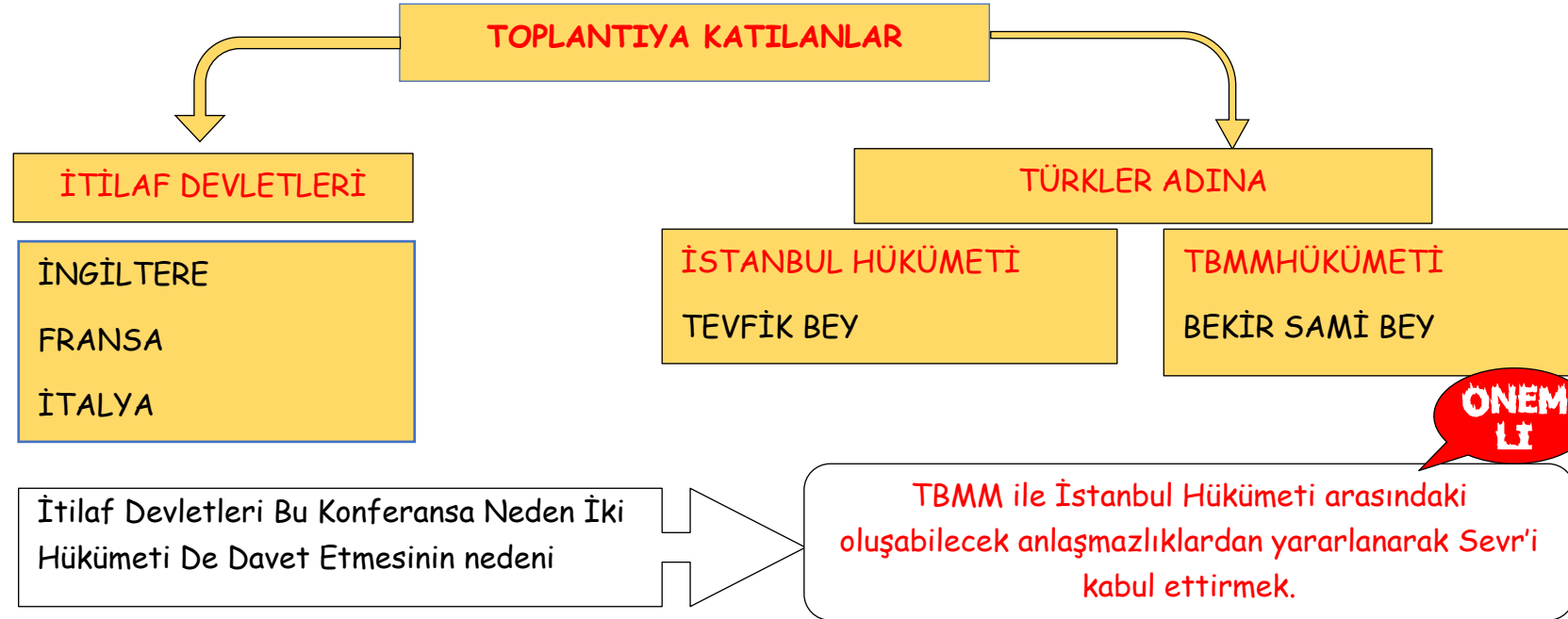
- Yunan ordusuna toparlanması için zaman kazandırmak
- Sevr Antlaşması'nın hafifleterek, TBMM'ye kabul ettirmek

1.Londra Konferansının temel amacı Yunan ordusuna toparlanması için zaman kazandırmak Sevr Antlaşması'nın hafifleterek, TBMM'ye kabul ettirmektir.

8.SINIF DERS NOTU

YA İSTİKLAL YA ÖLÜM BATI CEPHESİ (I. VE II. İNÖNÜ - KÜTAHYA ESKİŞEHİR SAVAŞLARI)

SORU
ÇÖZDÜREN
BİLGİ

1. İtilaf Devletleri Londra Konferansına İki Hükümeti De Davet Etmesinin nedeni ve Mustafa Kemal Bu Konferanstan Bir Sonuç Alınmayacağını Düşünmesine rağmen katılması soru olarak karşımıza çıkabilir.

İtilaf devletlerinin ikilik (çatışma) çıkarma planları İstanbul Hükümeti adına söz alan Tefrik Paşa'nın, "Söz hakkı milletimin gerçek temsilcisi olan TBMM üyelerininindir." diyerek, söz hakkını Bekir Sami Beye bırakması, ile bozulmuştur.

8.SINIF DERS NOTU

YA İSTİKLAL YA ÖLÜM BATI CEPHESİ (I. VE II. İNÖNÜ - KÜTAHYA ESKİŞEHİR SAVAŞLARI)

ÖNEMLİ

Mustafa Kemal Bu Konferanstan Bir Sonuç Alınmayacağını Düşünüyordu.

ANCAK

Devletlerinin "Türkler BARIŞ değil SAVAŞ İSTİYOR" propagandasını çürütmek

MİSAK-I MİLLİYİ tüm dünyaya duyurmak

Türk Milletinin gerçek temsilcisinin TBMM olduğunu tüm dünyaya duyurmak

ÖNEMLİ

SONUCU VE ÖNEMİ

- TBMM, İtilâf Devletlerince **resmen** tanındı.
- Konferansta herhangi **bir sonuca ulaşılamadı**. (Mustafa Kemal'in ileri görüşlülüğü ortaya çıkmıştır)
- Yunan ordularının toparlanması için **zaman kazandırılmıştır**.
- TBMM, İtilaf devletlerinin **barış değil savaş istiyorlar propagandasına karşın barıştan yan olduğunu** göstermiştir.
- **Misaki Milliye tüm dünyaya duyurarak** hangi şartlarda barış yapabileceğimizi gösterdik.

SORU
ÇÖZDÜREN
BİLGİ

1.Londra Konferansı İle İtilaf Devletleri TBMM'yi Resmen Tanımıştır.

8.SINIF DERS NOTU

YA İSTİKLAL YA ÖLÜM BATI CEPHESİ (I. VE II. İNÖNÜ - KÜTAHYA ESKİŞEHİR SAVAŞLARI)

MOSKOVA ANLAŞMASI (16 MART 1921) (TBMM-SOVYET RUSYA)

NEDEN İMZALANDI

Yeni kurulan **iki devletin uluslararası destek** araması.

Sovyet Rusya'nın **güney sınırını güvenlik altına almak** istemesi,

Doğuda **Ermenilere karşı batıda Yunanlılara karşı** (I. İnönü Savaşı) **başarı** kazanılması,

TBMM'nin milli mücadelede **güçlü bir devletin desteğini** almak istemesi,

Sovyet Rusya ve TBMM'nin **İtilâf Devletlerini ortak düşman** olarak görmesidir.

MADDE

Taraflardan birinin tanımadığı uluslararası bir antlaşmayı diğeri de tanımayacaktır.

Osmanlı Devleti ile Çarlık Rusya'sı arasında imzalan antlaşmalar geçersiz sayılacaktır.

YORUM

TBMM ve Sovyet Rusya **diplomatik alanda birlikte hareket etme** kararı aldılar.

Sevr'i reddeden ilk Avrupalı devlet Sovyet Rusya olmuştur.

İki ülkede de köklü **rejim değişikliği** olduğunu gösterir.

Bu madde ile **Osmanlı ile ilişkilerini kesen ilk devlet Sovyet Rusya** olmuştur.

SORU ÇÖZDÜREN BİLGİ

1. Moskova antlaşmasının maddeleri verilir yorumları sorulmaktadır

ÖNEMLİ

8.SINIF DERS NOTU

YA İSTİKLAL YA ÖLÜM BATI CEPHESİ (I. VE II. İNÖNÜ - KÜTAHYA ESKİŞEHİR SAVAŞLARI)

MADDE

Her devlet (taraflar) kendi geleceğine kendisi karar verecektir.

Batum'un Gürcistan'a bırakılması şartıyla Sovyet Rusya Gümrü Antlaşması'nı ve Doğu sınırını tanıyacaktır.

Sovyet Rusya Misak-ı Milli'yi tanıyacaktır

Sovyet Rusya Kapitülasyonların kaldırılmasını kabul edecektir.

YORUM

Birbirlerinin **bağımsızlıklarına saygılı** olacaklarına dair güvence vermişlerdir.

Batum, Misak-ı Milli'den verilen ilk tavizdir.

Misak-ı Milli'yi tanıyan ilk Avrupa devleti Sovyet Rusya olmuştur.

Kapitülasyonların kaldırılmasını kabul eden ilk devlet Sovyet Rusya olmuştur. (Ekonomik Bağımsızlık)

ÖNEMLİ

SORU
ÇÖZDÜREN
BİLGİ

1.Moskova Antlaşması ile Batum Gürcistan'a bırakılması ile Misakı milliden ilk taviz verildi.

MOSKOVA ANTLAŞMASININ ÖNEMİ

- İlk defa Batılı bir devlet TBMM'yi ve Misak-ı Milli'yi tanımıştır.
- Doğu sınırı güvenlik altına alındı.
- Kurtuluş Savaşı'nda Sovyet Rusya'nın silah ve maddi yardımda bulunması sağlandı.

8.SINIF DERS NOTU

YA İSTİKLAL YA ÖLÜM BATI CEPHESİ (I. VE II. İNÖNÜ - KÜTAHYA ESKİŞEHİR SAVAŞLARI)

AFGAN DOSTLUK ANTLAŞMASI (1 MART 1921) (TBMM-AFGANİSTAN)

1 Mart 1921 tarihinde müzakere için Moskova'da bulunan Türk heyeti ile yeni kazanmış bulunan Afganistan temsilcileri arasında imzalanan dostluk antlaşmasıdır

MADDE

İki devlet bir birinin bağımsızlığını tanıyacaktır

Taraflardan biri saldırıya uğrarsa diğeri öbürüne yardım edecektir.

İki ülkenin arasındaki bağları daha kuvvetli bir hale getirmek amacı ile Türkiye, Afganistan'a subay ve öğretmen gönderecektir.

YORUM

TBMM'yi ve Misaki Milliye tanıyan ilk **MÜSLÜMAN** ülke Afganistan olmuştur.

Uluslararası **EŞİTLİK** prensibini gösterir.

TBMM **ASKERİ** ve **EĞİTİM** alanda yardım etmeyi kabul etmiştir.

ÖNEMLİ

**SORU
ÇÖZDÜREN
BİLGİ**

1. TBMM'yi ve Misaki Milliye tanıyan ilk **MÜSLÜMAN** ülke Afganistan olmuştur.

8.SINIF DERS NOTU

YA İSTİKLAL YA ÖLÜM BATI CEPHESİ (I. VE II. İNÖNÜ - KÜTAHYA ESKİŞEHİR SAVAŞLARI)

İSTİKLAL MARŞININ KABULÜ (12 MART 1921)

Bir ülkenin bağımsızlığının ve gücünün simgesi olan, genellikle bestelenmiş haliyle çeşitli etkinliklerde seslendirilen sözlü müzik parçasına **MİLLÎ MARŞ** denir.

TBMM açılınca her bağımsız devlet gibi **millî duyguları uyandıracak** bir bağımsızlık marşına ihtiyaç duyuldu.

AMAÇ

ÖNEMLİ

- Yeni Kurulan TBMM'nin **BAĞIMSIZ** Olduğunu Ve Türk Milletinin Temsilcisi Olduğunu Göstermek
- Milli Mücadele Ruhunu Ve Askerlerin Savaşma Şevkini Artırmak

İstiklal Marşı'mız **TÜRK ORDUSUNA** ithafen yazılmıştır.

Güftecisi yani yazarı **MEHMET AKİF ERSOY** dur.

Bestecisi **OSMAN ZEKİ ÜNGÖR** dür

SORU
ÇÖZDÜREN
BİLGİ

1.İstiklal Marşı Bağımsızlığı Vurgulamak, Askerin Savaşma Şevkini Arttırmak Amacıyla Yazılmıştır.

8.SINIF DERS NOTU

YA İSTİKLAL YA ÖLÜM BATI CEPHESİ (I. VE II. İNÖNÜ - KÜTAHYA ESKİŞEHİR SAVAŞLARI)

TEŞKİLATİ ESASİYENİN KABULÜ (20 OCAK 1921)

TBMM'nin açılması yeni bir devletin kurulduğunu göstermek ve TBMM'ye yurt içi ve dışında işlerlik kazandırmak amacıyla yeni Türk devletinin ilk Anayasa kabul edilmiştir. **Anayasa yapan meclise KURUCU MECLİS** denir.

Teşkilati Esasiye'nin Özellikleri

ONEM
LI

Egemenlik kayıtsız
şartsız milletindir.

YORUM

Demokratiktir Milli
egemenlik ilkesi
benimsenmiştir.

Yasama ve yürütme
yetkileri TBMM'ye
aittir.

YORUM

Güçler birliği ilkesi
benimsendiğini
gösterir.

Türkiye Devleti,
Büyük Millet
Meclisince yönetilir.

YORUM

Osmanlıdan ayrı Yeni
bir devlet olduğunun
kanıtıdır.

Meclis başkanı
hükümetin
de başkanıdır.

YORUM

Meclis hükümeti
sisteminin olduğunu
gösterir.

SORU
ÇÖZDÜREN
BİLGİ

1. Yasama ve yürütme, yargı yetkilerinin tek bir kurumda toplanması güçler birliğidir.
2. İlk TBMM Meclis hükümeti sistemi ile yönetilmiştir.

8.SINIF DERS NOTU

YA İSTİKLAL YA ÖLÜM BATI CEPHESİ (I. VE II. İNÖNÜ - KÜTAHYA ESKİŞEHİR SAVAŞLARI)

II. İNÖNÜ SAVAŞI (23 MART -1 NİSAN 1921)

ONEM
LI

Londra Konferansından sonuç alınamayınca Yunanlılar ANKARAYI 'yı alarak TBMM'yi dağıtmak ve Sevr'i kabul ettirmek için saldırıya geçmiştir.

Türk ordusu bu saldırıyı da önleyerek düşmanı ağır bir yenilgiye uğratmıştır.

II. İnönü Savaşı'nın Sonuçları

- TBMM ye ve düzenli orduya güven arttı.
- İtalya işgal ettiği (Antalya, Konya ve Muğla) yerleri boşaltmaya başladılar. Fransa çekilme düşüncesine girmiştir.
- M. Kemal İsmet Bey'e telgraf göndererek onu tebrik etmiştir.

(Siz orada yalnız düşmanı değil, milletin makus talihini de yendiniz. Düşman çizgisi altındaki kara yazılı topraklarımızla birlikte bütün yurt bugün, en kıyıda köşede kalmış yerlerine dek zaferinizi kutluyor.")

SORU
ÇÖZDÜREN
BİLGİ

1. Yunanlıların 2. İnönü savaşındaki amacı ANKARAYI 'yı alarak TBMM'yi dağıtmak ve Sevr'i kabul ettirmek

8.SINIF DERS NOTU

YA İSTİKLAL YA ÖLÜM BATI CEPHESİ (I. VE II. İNÖNÜ - KÜTAHYA ESKİŞEHİR SAVAŞLARI)

KÜTAHYA-ESKİŞEHİR SAVAŞI (10 - 24 TEMMUZ 1921)

İnönü Muharebelerinin intikamını almak ve ANKARAYI 'yı alarak TBMM'yi dağıtarak Sevr'i kabul ettirmek için Yunanlılar büyük bir ordu ile saldırıya geçmiştir.

Yunan saldırısı sonucu Türk ordusunu

ÖNEMLİ

Daha fazla kayıp vermemek,

Ordu düzenini sağlamak için SAKARYA nehrinin doğusuna geri çekilmiştir.(Batı cephesinde düzenli ordunun tek yenilgisi)

Kütahya-Eskişehir Savaşı Sonuçları:

ÖNEMLİ

- Kütahya, Eskişehir, Afyon gibi büyük bir alanı kaybettik.
- TBMM'de olumsuz tartışmalar yaşandı ve Mustafa Kemal Paşa'ya karşı tepkiler yoğunlaştı.
- Mustafa Kemal'e BAŞKOMUTANLIK yetkisi verildi.
- Meclisi KAYSERİYE taşıma fikirleri ortaya atıldı.
- Bu kayıplarla TBMM'ye ve Kurtuluş savaşının kazanılacağına inanç azaldı.
- İtalya geri çekilme işlemini durdururken, Fransa da barış görüşmelerini uzatmıştır. (Dış politikaya etkisi)

**SORU
ÇÖZDÜREN
BİLGİ**

1. Kütahya-Eskişehir Savaşı kaybettiğimiz bir savaştır.
2. İtalya geri çekilme işlemini durdururken, Fransa da barış görüşmelerini uzatmıştır. (Dış politikaya etkisi)

8.SINIF DERS NOTU

YA İSTİKLAL YA ÖLÜM BATI CEPHESİ (I. VE II. İNÖNÜ - KÜTAHYA ESKİŞEHİR SAVAŞLARI)

BAŞKOMUTANLIK KANUNU (5 Ağustos 1921)

Kütahya-Eskişehir Savaşları'ndan sonra ordumuz yenilince son çare olarak Mustafa Kemal görülmüş ve **meclisin bütün yetkilerinin üç aylığına Mustafa Kemal'e verildiği olaya BAŞKOMUTANLIK YASASI** denir.

MUSTAFA KEMALİ DESTEKLEYENLER

Bu ortamdan ancak Mustafa Kemal'in başarılı bir şekilde çıkabileceğini düşündükleri için kabul etmiştir.

Meclisin yetkilerinin bir kişiye verilmesi demokratik bir uygulama olmamasına rağmen neden verilmiştir?

MUSTAFA KEMALİ DESTEKLEMİYENLER

Herhangi bir başarısızlık halinde Mustafa Kemal'den kurtulabileceklerini düşündükleri için kabul etmiştir.

Savaş şartları hakim olduğu için acele ve hızlı karar almak

Mustafa Kemal'in Başkomutanlık yetkisinin sadece üç ay süre ile alması **milli iradeye verilen önemi** gösterir.

SORU
ÇÖZDÜREN
BİLGİ

1. Meclisin yetkilerinin bir kişiye verilmesi demokratik bir uygulama olmamasına rağmen verilmesinin nedeni Savaş şartları hakim olduğu için acele ve hızlı karar almaktır.

ONEM
LI

ONEM
LI

8.SINIF DERS NOTU

YA İSTİKLAL YA ÖLÜM MAARRİF (EĞİTİM) KONGRESİ

MAARRİF (EĞİTİM) KONGRESİ (15 TEMMUZ 1921)

Maarif Kongresi'nin Toplanması

Eğitime büyük önem veren Mustafa Kemal Kurtuluş Savaşı'nda yenildiğimiz tek savaş **Kütahya Eskişehir Savaşı** devam ederken 15-21 Temmuz tarihleri arasında **Maarif Kongresi** yapılmasına katkı sağlamıştır.

Paşam! Öğretmenler derneği bir kaç gün sonra Ankara'da toplanacak. Savaşın yoğunlaşacağı bir anda böyle bir toplantı size engel olabilir. Uygun görürseniz erteleyelim.

Hayır, hayır ertelemeyin
Cahillikle, ilkelikle savaş, düşmanla savaştan daha az önemli değildir.
Toplantıya katılacağım ve konuşacağım.

SORU ÇÖZDÜREN BİLGİ

1.Maarif **Eğitim** anlamına gelmektedir.

2.Savaş sırasında kongre düzenlenmesi **Eğitime** verilen önemi gösterir.

8.SINIF DERS NOTU

YA İSTİKLAL YA ÖLÜM MAARRİF (EĞİTİM) KONGRESİ

Kütahya Eskişehir savaşı devam ederken Mustafa Kemal'in Maarif Kongresi'ni düzenlemesine katkı sağlaması onun **EĞİTİME** verdiği önemi gösterir.

**ONEM
LI**

Kütahya Eskişehir savaşı devam ederken Mustafa Kemal'in Maarif Kongresi'ni düzenlemesine katkı sağlaması onun **SAVAŞIN KAZANILACAĞINA İNANCIN TAM OLDUĞUNU GÖSTERİR.**

**ONEM
LI**

15 Temmuz'da Ankara'da toplanan Eğitim Kongresi okul ve öğrenci sayısını ve eğitim için yapılması gerekenleri tespit etmek amacıyla toplanmıştır.

- Eğitim politikaları belirlenmiştir.
- Eğitimin Milli ve çağdaş olması vurgulanmıştır

**ONEM
LI**

**SORU
ÇÖZDÜREN
BİLGİ**

1. Mustafa Kemal Eğitimin **MİLLİ ve ÇAĞDAŞ** olması gerektiğini vurgulamıştır.

2.Bu konuda genellikle **eğitime verilen önem Atatürk'e göre eğitim nasıl olması gerektiği** soruları sorulmaktadır.

8.SINIF DERS NOTU

YA İSTİKLAL YA ÖLÜM TEKALİF-İ MİLLİYE EMİRLERİ

TEKALİF-İ MİLLİYE EMİRLERİ (MİLLİ YÜKÜMLÜLÜKLER) (7-8 AĞUSTOS 1921)

Mustafa Kemal Paşa Başkomutan olduktan sonra ilk iş olarak Türk ordusunun eksikliklerini gidermeye çalışmış ve bu amaçla Tekalif-i Milliye Emirlerini yayımlamıştır.

Mustafa Kemal **ORDUNUN** ihtiyaçlarını karşılamak için Tekalifi Milliye Emirlerini çıkarması

MADDE

ONEM
LI

YASAMA yetkisini kullandığını gösterir.

YORUM

ONEM
LI

Her ilçede Tekalif-i Millîye Komisyonu oluşturuldu.

SİSTEMLİ bir şekilde çalışılmasını amaçlamıştır.

Her ailenin bir kat çamaşır, bir çift çorap ve çarık hazırlayıp Komisyona teslim etmesi kararlaştırıldı.

Ordunun **GİYECEK** ihtiyacının karşılanmak istendiğini gösterir.

Halkın elinde bulunan, savaşta işe yarar bütün silah ve cephanenin üç gün içinde teslimi istendi.

Ordunun **SİLAH** ihtiyacının karşılanmak istendiğini gösterir.

Halkın elinde bulunan yaylı araba ve kağı arabaları ile deve ve merkeplerin %20'sinin teslimi istendi.

Ordunun **ULAŞIM** ihtiyacının karşılanmak istendiğini gösterir.

SORU
ÇÖZDÜREN
BİLGİ

- 1.Kanun çıkarmak **YASAMA** yetkisini kullanmak demektir.
2. Tekâlif-i Milliye Komisyonu kurulmasının amacı işlerin daha organize yürütülmesidir.

8.SINIF DERS NOTU

YA İSTİKLAL YA ÖLÜM TEKALİF-İ MİLLİYE EMİRLERİ

MADDE

YORUM

ONEM
LI

SORU
ÇÖZDÜREN
BİLGİ

Halkın elinde bulunan çamaşırlık bez, kışlık ve yazlık kumaş; kösele, meşin vb. %40'ının bedeli sonradan ödenmek üzere teslimi istendi.

Ordunun **GİYECEK** ihtiyacının karşılanmak istendiğini gösterir.

Eldeki buğday, saman, un, arpa, fasulye, bulgur, nohut, mercimek, şeker zeytinyağı vb. %40'ının bedeli sonradan ödenmek üzere teslimi istendi.

Ordunun **YİYECEK** ihtiyacının karşılanmak istendiğini gösterir.

Demirci, marangoz, tesviyeci, saraç ve arabacı esnafları ile kılıç, mızrak yapabilecek sanatkârlar tespit edilerek görevlendirildi.

Cephe gerisinde ordunun çeşitli ihtiyaçlarının karşılanması düşünüldü.

TBMM bu yardımların toplanması sırasında **oluşacak olumsuzluklara önlem olarak ise İstiklal Mahkemelerini** kurmuştur.

ONEM
LI

Halkın Tekalifi Milliye Emirleri için her türlü fedakarlığı yapması yardımcı olması **FEDAKARCA YARDIMSEVER, DAYANIŞMACI, BİRLEŞTİRİCİ, VATANSEVER** şekilde davrandığını gösterir.

ONEM
LI

1. Tekâlif-i Milliye emirleri sonrası halkın yardımda bulunması ve ordunun yanında yer alması **TOPYEKÛN** mücadele yapıldığının gösterir.

8.SINIF DERS NOTU

YA İSTİKLAL YA ÖLÜM SAKARYA SAVAŞI- BÜYÜK TAARUZ VE MÜDANYA ATEŞKES ANTLAŞMASI

SAKARYA MEYDAN MUHAREBESİ 23 AĞUSTOS- 21 EYLÜL 1921(TBMM-YUNANİSTAN)

ONEM
LI

SORU
ÇÖZDÜREN
BİLGİ

Kütahya- Eskişehir savaşını kazanan Yunanlılar; **Ankara'yı ele geçirmek**, TBMM ye **Sevr'i zorla kabul ettirmek**, **Düzenli orduyu yok etmek** amacıyla 23 Ağustos 1921'de saldırıya geçtiler.

Yunan ordusunun bu ilerleyişi karşısında Mustafa Kemal o tarihi emrini verdi.

Hattı müdafaa yoktur, sathı müdafaa vardır. O satıh, bütün vatandır. Vatanın her karış toprağı, vatandaşın kanıyla ıslanmadıkça, terk olunamaz.

Buna göre bir **hattın (cephenin) müdafaaası yoktur alanın müdafaaası vardır**. Yenilen birlik geri çekilse bile diğer birlikler yerini terk etmeyecek sonuna kadar savaşıacaktır.

Bu emir sonrası 22 Gün 22 Gece Süren Savaş Sonrası Türk Ordusu Yunan ordusu bozguna uğratılmış, saldırı gücü kırılmış ve geri çekilmek zorunda kalmıştır. Sakarya Irmağı'nın doğusu düşmandan tamamen

ONEM
LI

Atatürk'ün Sakarya savaşını kazandıran Yeni bir savaş taktiği geliştirmesi **Askeri Dehasını** göstermektedir.

ONEM
LI

Mustafa Kemal, savaş sırasında Sakarya adlı atından düşerek kaburga kemiklerini kırmıştır. Ancak savaş meydanını terk etmemiş savaşa devam etmiştir. Bu onun **vatanseverliğini kararlılığını** göstermektedir.

1. Sakarya savaşına **Subaylar savaşı** (çok fazla rütbeli asker şehit olduğu için) ve ATATÜRK tarafından **Melhame-i Kübra (kan deryası, büyük savaş)** da denmektedir.

8.SINIF DERS NOTU

YA İSTİKLAL YA ÖLÜM SAKARYA SAVAŞI- BÜYÜK TAARUZ VE MÜDANYA ATEŞKES ANTLAŞMASI

Sakarya Savaşı'nın Sonuçları

Ulusal Sonuçları

1683 Viyana kuşatmasından beri süren geri çekilişimiz son buldu.

Halkın TBMM'ye olan güveni arttı.

Mustafa Kemal'e **Gazilik** ünvanı ve **Mareşallik** rütbesi verildi.

YORUM

Yunanlıların **son taarruzu** olmuştur. Taarruz Gücü kırılmıştır.

Savaşın kazanılacağına inanç artmıştır.

Mustafa Kemal'in Sakarya Savaşı'nda yer aldığını kanıtlar.

Uluslararası Sonuçları

İtalya Anadolu'dan tamamen çekildi.

13 Ekim 1921'de (Azerbaycan, Gürcistan, Ermenistan) **Kafkas Cumhuriyetleri** ile Kars Anlaşması yapıldı.

20 Ekim 1921'de Fransa ile Ankara Anlaşması yapıldı.

YORUM

İtilaf Devletleri arasında **görüş ayrılığının** olduğunu gösterir.

Batı Cephesi'ndeki başarı **Doğu cephesini** etkilemiştir.

Güney Cephesi kapanmıştır

SORU ÇÖZDÜREN BİLGİ

1. Sakarya Savaşı'ndan sonra Kars ve Ankara Anlaşmalarının yapılması askeri başarıların, **SİYASİ** olaylara neden olmuştur.

8.SINIF DERS NOTU

YA İSTİKLAL YA ÖLÜM SAKARYA SAVAŞI- BÜYÜK TAARUZ VE MÜDANYA ATEŞKES ANTLAŞMASI

Kars Antlaşması 13 Ekim 1921 (TBMM- Azerbaycan, Gürcistan, Ermenistan)

Moskova Antlaşmasının onaylanması niteliğinde olan bu antlaşma ile doğu sınırimız tekrar gündeme geldi ve Sovyet Rusya'nın isteği ile Kafkas Cumhuriyetleri ile (Azerbaycan, Ermenistan ve Gürcistan) TBMM Hükümeti arasında Kars Antlaşması imzalandı (13 Ekim 1921). Buna göre; Batum Gürcistan'a Ardahan TBMM ye bırakılarak Doğu sınırimız kesin olarak çizilmiştir.

ÖNEMLİ

Ankara Antlaşması 20 Ekim 1921(TBMM-FRANSA)

Türk ordusu Sakarya Meydan Savaşı'nı kazanması ile Fransa'nın Anadolu'daki ümitlerini sona erdi ve TBMM antlaşma yapmak zorunda kaldı.

MADDE

İki taraf arasında savaş durumu sona erecektir.

Hatay ve İskenderun Fransızlara bağlı Suriye'ye bırakılacak

Hatay'da özel bir yönetim kurulacak burada resmi dil Türkçe olacak ve Türk parası kullanılacaktır.

Suriye'deki Süleyman Şah'ın Türbesi'ni, Türk askeri koruyacak ve Türk bayrağı dalgalanacaktır.

YORUM

Batı cephesindeki başarı güney cepheye etkilemiştir.

Hatay'ın kaybedilmesi Misaki Milli 'den verilen ikinci tavizdir.

Bu madde Hatay'ın geri alınabileceğini ve Türk kültürünün devam etmesi için gerekli tedbirlerin alındığını gösterir.

Süleyman Şah'ın Türbesi Sınırlarımız dışında bulunan tek Türk toprağıdır.

SORU
ÇÖZDÜREN
BİLGİ

1. Doğu sınırimız kesin olarak çizilen antlaşma Kars Antlaşmasıdır.

2. 1921 Ankara Antlaşması İle Hatay Fransa'ya Bırakılmıştır. Bu Misaki Milliden Verilen İkinci Tavizdir.

ÖNEMLİ

8.SINIF DERS NOTU

YA İSTİKLAL YA ÖLÜM SAKARYA SAVAŞI- BÜYÜK TAARRUZ VE MÜDANYA ATEŞKES ANTLAŞMASI

Büyük Taarruz Başkomutanlık Meydan Muharebesi (26 Ağustos - 18 Eylül 1922) (TBMM-YUNANİSTAN)

Yaklaşık bir yıl kadar gizlice taarruz hazırlıkları yapıldı. Bu süreçte Mustafa Kemal'in Taarruzu geciktirmekle Meclisi oyalamakla suçlayan bazı milletvekilleri oldu. Mustafa Kemal Meclise gelerek yaptığı konuşmada; "Efendiler bizim de amacımız taarruzdur. Fakat yarı hazırlanmış bir orduyla taarruz etmek, kaybedilmiş bir savaştan daha kötü sonuçlar doğurabilir." Diyerek hazırlıkların sürdüğünü ve uygun zamanın beklendiğini söylemiştir.

Başkomutanlık süresi dolan Mustafa Kemale TBMM Başkomutanlığın süresiz olarak Mustafa Kemal'de kalmasına karar verilmiştir.

Meclisin bu tutumu Mustafa Kemal'e duyulan güveni gösterir.

ÖNEMLİ

26 Ağustos 1922 sabahı 5.30 da Türk Topçusunun ateşi ile Afyon Kocatepe'den başlayan taarruzumuz karşısında Yunan ordusu yenilmiş ve geri çekilmiştir. 30 Ağustos'ta Dumlupınar'da yapılan Başkomutanlık Meydan Muharebesi adı verilen savaşı da ordumuz kazanınca Mustafa Kemal Ordular ilk hedefiniz Akdeniz ileri emrini verdi ve Yunan ordusu İzmir'e doğru kaçmaya başlamıştır. 9 Eylül günü İzmir'e, 11 Eylül günü Bursa'ya ve 18 Eylül günü Balıkesir'e ulaşarak tüm Batı Anadolu'yu düşmandan temizledi.

SORU
ÇÖZDÜREN
BİLGİ

1. Başkomutanlığın süresiz olarak Mustafa Kemal'de kalmasına TBMM nin Mustafa Kemale olan güvenini gösterir.

8.SINIF DERS NOTU

YA İSTİKLAL YA ÖLÜM SAKARYA SAVAŞI- BÜYÜK TAARRUZ VE MÜDANYA ATEŞKES ANTLAŞMASI

Büyük Taarruz 'un Sonuçları

Tüm Batı Anadolu düşman işgalinden kurtarılmıştır.

Kurtuluş Savaşı'nın **SİYASİ** dönemi bitti. **ASKERİ** dönemi başladı.

Fevzi Çakmak, **Mareşallik** rütbesine yükseltildi.

İtilâf Devletleri TBMM'ye barış teklifinde bulunmuşlardır.

ÖNEMLİ

SORU
ÇÖZDÜREN
BİLGİ

1. Büyük taarruzun kazanılması Mudanya Ateşkes antlaşmasına zemin hazırlamıştır.

8.SINIF DERS NOTU

YA İSTİKLAL YA ÖLÜM SAKARYA SAVAŞI- BÜYÜK TAARUZ VE MÜDANYA ATEŞKES ANTLAŞMASI

Mudanya Ateşkes Anlaşması (11 EKİM 1922)

Büyük Taarruz da Yunanlıları yenilgiye uğratıp **Batı Anadolu'yu kurtaran** Türk ordusu **Doğu Trakya ve Boğazları da Kurtarmak için** Çanakkale'ye doğru yönelmesi üzerine İngiltere ateşkes istedi.

Görüşmelere; **İngiltere, Fransa, İtalya** ve TBMM Hükümeti adına **İsmet Paşa** katılmıştır. **Yunan temsilcileri ateşkes görüşmelerine katılmamış**, görüşmelerde Yunanistan'ı **İngiltere temsil etmiştir**.

MADDE

Türkler ile Yunanlılar arasındaki savaş durumu sona erecektir.

Kurtuluş Savaşı'nın **ASKERİ** safhası **resmen bitmiş** oldu.

Doğu Trakya, Meriç Irmağına kadar boşaltılarak TBMM'ye verilecek.

Doğu Trakya **SAVAŞ** yapılmadan alınmıştır.

İstanbul ve boğazlar TBMM'ye bırakılacaktır.

İstanbul **SAVAŞ YAPILMADAN** alınmıştır. İstanbul'un TBMM'ye verilmesi ile Osmanlı Devleti **HUKUKEN** yıkılmıştır.

SORU
ÇÖZDÜREN
BİLGİ

1.Mudanya Ateşkes Antlaşması ile **doğu Trakya savaş yapılmadan** alınmıştır.

YORUM

ONEM
LI

8.SINIF DERS NOTU

YA İSTİKLAL YA ÖLÜM SAKARYA SAVAŞI- BÜYÜK TAARUZ VE MÜDANYA ATEŞKES ANTLAŞMASI

MADDE

İtilaf Devletleri barış yapılincaya kadar İstanbul'da bulunabilecek.

TBMM barış anlaşması yapılincaya kadar **Doğu Trakya'da 8.000 asker bulundurabilecek**

YORUM

TBMM'nin **egemenlik haklarını kısıtlayan** bir maddedir.

TBMM'nin **egemenlik haklarını kısıtlayan** bir maddedir.

ÖNEMLİ

SORU ÇÖZDÜREN BİLGİ

1. İstanbul'da İngilizlerin Bulunması Ve Doğu Trakya'da Asker Sınırlaması **Egemenlik Haklarımızı Yani Tamamen Söz Sahibi Olmamızı Kısıtlayan** Bir Durumdur.

Mudanya Mütareke Evi : İsmet İnönü ve karşısında İngiltere temsilcisi General Harrington, Fransa temsilcisi General Charpy ve İtalya temsilcisi General Monbelli

8.SINIF DERS NOTU

YA İSTİKLAL YA ÖLÜM SAKARYA SAVAŞI- BÜYÜK TAARUZ VE MÜDANYA ATEŞKES ANTLAŞMASI

SORU
ÇÖZDÜREN
BİLGİ

Mudanya Ateşkes Anlaşmasının Önemi ve Sonucu

ÖNEMLİ

Milli Mücadelenin **ASKERİ** başarısı **SİYASİ** bir başarı ile sonuçlanmıştır.

Doğu Trakya İstanbul ve boğazlar Savaş yapılmadan kurtarılmıştır.

Lozan Barış Anlaşmasına ortam hazırlamıştır.

Yunanlıların **MEGOLO İDEA** (Büyük Yunanistan) fikri çökmüştür.

İstanbul'un TBMM'ye devredilmesi, **Osmanlı'nın hukuken sona erdiğini** göstermektedir.

8.SINIF DERS NOTU

YA İSTİKLAL YA ÖLÜM LOZAN BARIŞ ANTLAŞMASI

LOZAN BARIŞ ANTLAŞMASI (24 TEMMUZ 1923)

LOZANDAN ÖNCE NELER OLDU

- Osmanlı Devleti 1.Dünya Savaşından Mondros Ateşkes Antlaşmasını İmzalayarak Çekildi.
- İtilaf Devletleri Bu Anlaşmaya Dayanarak Anadolu'yu İşgal Etmeye Başladılar.
- İstanbul Hükümeti İşgallere Tepkisiz Kalınca Türk Halkı Cemiyetler Ve Kuvayı Milliye yi Oluşturarak İşgallere Karşı Çıktı.
- Mustafa Kemal Dağınık Haldeki Bu Birlikleri Birleştirdi Ve Milli Mücadeleyi Başarıya Ulaştırdı.
- Ardından Mudanya Ateşkes Antlaşması İmzalandı Ancak Bu Anlaşma Nihai Barış Antlaşması Değildi. **Nihai Barış Antlaşması LOZAN BARIŞ ANTLAŞMASIDIR.**

NEDEN LOZAN TERCİH EDİLDİ

TBMM Anlaşmanın Anadolu'da yapılmasını istiyordu ancak itilaf devletleri buna karşı çıktı ve **tarafsız olan İsviçre'nin Lozan** şehrinde yapıldı.

SORU
ÇÖZDÜREN
BİLGİ

1. Mudanya Ateşkes Antlaşması Nihai Barış Antlaşması Değil Geçici Ateşkestir. **Nihai Barış Antlaşması Lozan Barış Antlaşmasıdır.**

ÖNEMLİ

8.SINIF DERS NOTU

YA İSTİKLAL YA ÖLÜM LOZAN BARIŞ ANTLAŞMASI

İtilaf devletleri Lozan'a hem **TBMM** hem de **İstanbul hükümetini** çağırmıştır.

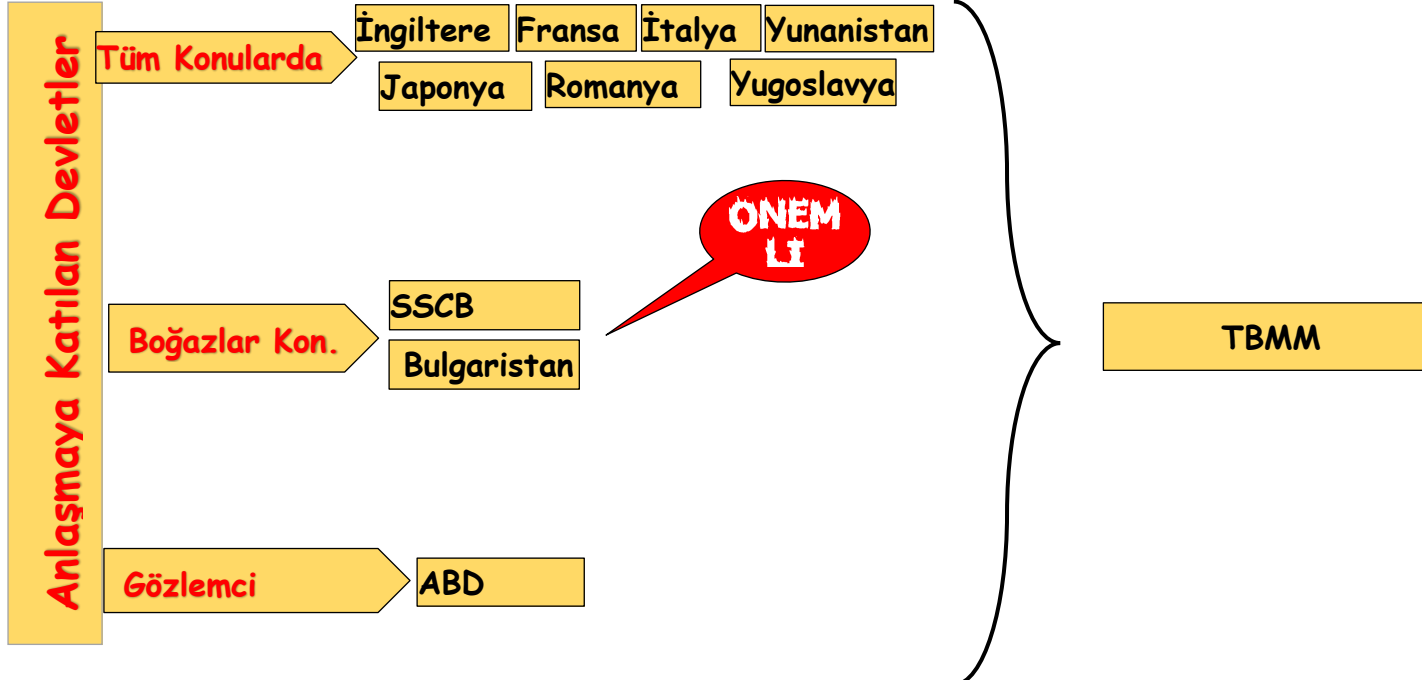
ÖNEMLİ

Amaçları **TBMM** ile **İSTANBUL HÜKÜMETİ** arasında **ikilik (Çatışma)** çıkarıp kendi istekleri doğrultusuna bir anlaşma imzalatmak.

TBMM Barış görüşmelerinde **ikilik çıkmasını önlemek** için **1 Kasım 1922'de Saltanat** kaldırıldı.

**SORU
ÇÖZDÜREN
BİLGİ**

1. Lozan Barış Antlaşmasına İstanbul Hükümeti de davet edilince saltanat kaldırılmıştır. **Saltanatın kaldırılması ile Osmanlı Devleti resmen sona ermiştir.**

8.SINIF DERS NOTU

YA İSTİKLAL YA ÖLÜM LOZAN BARIŞ ANTLAŞMASI

Lozan konferansına Mondros'ta kötü bir imaj çizen **RAUF BEY** de katılmak istemiştir ancak TBMM, **Mudanya Ateşkes Anlaşması**'ndaki başarılarından dolayı **İsmet Beyi** temsilci olarak göndermiştir.

**ONEM
LI**

**ONEM
LI**

**ONEM
LI**

Lozan'a giden heyetten **Kapitülasyonlar ve Doğu Anadolu bir Ermeni devleti** konularında kesinlikle taviz verilmemesi istenmiştir.

Tam bağımsızlık Toprak bütünlüğünden ve egemenlik haklarımızdan taviz verilmek istenmediğini gösterir.

İlk Görüşmeler Ermeni **yurdu Kapitülasyonlar Boğazlar Musul sorunu Savaş tazminatı** gibi konularda anlaşmazlık olması üzerine kesilmiştir. 23 Nisan 1923'de tekrar Lozan'da görüşmeler yapıldı. 24 Temmuz 1923'de **bağımsızlığımızın ve egemenliğimizin sembolü olan Lozan Barış Antlaşması** imzalanmıştır.

**SORU
ÇÖZDÜREN
BİLGİ**

1.Kapitülasyonların Kaldırılması **Tam Bağımsızlık**,
Doğuda Bir Ermeni Devleti
Kurulmasına Karşı Çıkılması
Toprak Bütünlüğü İle İlgilidir.

8.SINIF DERS NOTU

YA İSTİKLAL YA ÖLÜM LOZAN BARIŞ ANTLAŞMASI

LOZAN'A GÖRE SINIRLARIMIZ

DOĞU SINIRI

Moskova ve Kars Antlaşmalarına göre olacaktır.
İran sınır (en eski sınırimız) ise 1639 yılındaki Kasrı
Şirin Antlaşmasına göre olacaktır.

IRAK SINIRI

Musul sorunu nedeni ile Türkiye-İngiltere arasında
sorun olmuştur.
İki devlet arasında 9 ay içinde çözümlenmek üzere
sonraya bırakıldı.

SURİYE SINIRI

Fransa ile yapılan 20 Ekim 1921'deki Ankara
Anlaşmasına göre olacaktır.

YUNAN SINIRI

Meriç nehri sınır olarak kaldı. Bozcaada, Gökçeada
Türkiye'ye, Rodos ve Oniki Ada İtalya'ya, Kıbrıs
İngiltere'ye, diğer bütün adalar Yunanistan'a
bırakılmıştır.

ÖNEMLİ

Batum **MİSAKİ MİLLİ** sınırlarının
dışında kalmıştır.

Lozan'da çözüme kavuşmadı. 1926
Ankara Antlaşmasında çözüldü.

Hatay 1939 a kadar sınırlarımızın
dışında kaldı.

Doğu Trakya'nın bizde kalacağı
tescillendi.

SORU
ÇÖZDÜREN
BİLGİ

1. Doğu Sınırimız Moskova
Ve Kars Antlaşmasına Göre
Belirlenmesi İle **BATUM**
Sınırlarımız Dışında Kalmıştır.

2.Güney Sınırimız 1921
Ankara Antlaşmasını Göre
Kalması Sonucu **Hatay**
1939 a Kadar Sınırlarımız
Dışında Kalmıştır.

8.SINIF DERS NOTU

YA İSTİKLAL YA ÖLÜM LOZAN BARIŞ ANTLAŞMASI

LOZAN'A GÖRE KAPİTÜLASYONLAR

Kapitülasyonlar tamamen kaldırılmıştır.

Tam Bağımsızlıkla ilgilidir. Ekonomik bağımsızlığımızı ve egemenliğimizi kısıtlayan bir durumdan kurtulduk.

ONEM
LI

LOZAN'A GÖRE BOĞAZLAR

Boğazların yönetimi başkanı Türk olan uluslararası Boğazlar Komisyonuna bırakıldı. Boğazların iki yakası askerden arındırılacaktı. Ticaret gemilerine açık olacaktır.

Boğazlarda komisyonun olması egemenlik haklarımızı kısıtlamıştır. (Tam yetkili değiliz)

ONEM
LI

Askeri sınırlama olması güvenliğimizi tehlikeye düşürmüştür.

ONEM
LI

LOZAN'A GÖRE OSMANLI BORÇLARI

Osmanlı Devleti ayrılan devletlere paylaştırılacak. Türkiye kendi payına düşen borcu ödeyecektir.

Duyunu Umumiye (Genel Borçlar İdaresi) kaldırılmıştır. Böylece egemenliğimiz kısıtlayan bir durumdan kurtulduk.

ONEM
LI

SORU
ÇÖZDÜREN
BİLGİ

1.Ekonomik, siyasi, sosyal herhangi bir kısıtlama Tam bağımsızlığımızı engelleyen bir durumdur.

8.SINIF DERS NOTU

YA İSTİKLAL YA ÖLÜM LOZAN BARIŞ ANTLAŞMASI

LOZAN'A GÖRE AZINLIKLAR

Bütün azınlıklar Türk vatandaşı sayılmıştır.

Yabancı devletlerin azınlıkları bahane ederek iç işlerimize karışması önlendi. Birlik ve beraberlik sağlandı.

ONEM
LI

LOZAN'A GÖRE NÜFUS MÜBADELESİ

İstanbul dışındaki Rumlar Yunanistan'a, Batı Trakya dışında Yunanistan'daki Türkler Türkiye'ye gelecekti.(DEĞİŞ-TOKUŞ)

Zorunlu göç olmuş Türkiye'deki Rum nüfus sayısı azalmıştır. Yunanistan'ın İstanbul'a Türkiye'nin batı Trakya'da nüfus bırakmak istemesinin sebebi bir gün geri alma düşüncesidir.

ONEM
LI

LOZAN'A GÖRE YABANCI OKULLAR

En fazla Fransa ile sorun oldu. Yabancı okullar Türk Kanunlarına uygun hareket edeceklerdi.

Eğitime milli birlik sağlanmıştır. Yabancı okulların faaliyetleri denetim altına alınarak zararlı faaliyetleri önlenmiştir.

ONEM
LI

SORU
ÇÖZDÜREN
BİLGİ

1. Batılı devletler azınlıkları bahane ederek sürekli iç işlerimize karışmaktaydı. Azınlıkların Türk vatandaşı sayılması ile bu sorun çözülmüştür.

1.Nüfus mübadelesi ile zorunlu göç olmuştur.

8.SINIF DERS NOTU

YA İSTİKLAL YA ÖLÜM LOZAN BARIŞ ANTLAŞMASI

LOZAN'A GÖRE SAVAŞ TAZMİNATI

Yunanistan savaş tazminatı olarak **Karaağaç'**ı bize verdi.

Yunanistan savaşın sorumluluğunu üstlendiğini gösterir.

ÖNEMLİ

LOZAN BARIŞ ANTLAŞMASI'NIN ÖNEMİ

- Türkiye Cumhuriyeti'nin **tapu senedi niteliğindedir.**
- Egemenliğimizin ve bağımsızlığımızın **resmen ve hukuken tanındığı bir anlaşmadır.**
- Lozan Barış Antlaşması, **Mondros ve Sevr'in rövanşıdır.**
- Kurtuluş Savaşı'nın **diplomatik bir zaferdir.**
- Birinci Dünya Savaşı'nı bitiren **son antlaşmadır.**
- Kapitülasyonlar kesin olarak kaldırılmıştır.
- Osmanlı Devleti'nden kalan asırlık sorunlardan çoğu çözümlenmiştir.
- Lozan Barış Antlaşması, **sömürge altında bulunan milletlere bağımsızlık yolunda örnek teşkil etmiştir.**

SORU
ÇÖZDÜREN
BİLGİ

1.Yunanistanın Savaş tazminatı ödemek savaşın sorumluluğunu üstlenmesi demektir.

2. Lozan Barış Antlaşması Türkiye Cumhuriyeti'nin **tapu senedi niteliğindedir** Egemenliğimizin ve bağımsızlığımızın **resmen ve hukuken tanındığının** kanıtıdır.

8.SINIF DERS NOTU

YA İSTİKLAL YA ÖLÜM LOZAN BARIŞ ANTLAŞMASI

SEVR VE LOZAN ANTLAŞMASININ KARŞILAŞTIRMASI

ÖNEMLİ

SORU
ÇÖZDÜREN
BİLGİ

Maddeler	Sevr Antlaşması	Lozan Barış Antlaşması
Sınırlar	<ul style="list-style-type: none"> • Doğu Anadolu'da iki yeni devlet kurulacak. • İzmir ile birlikte, Ege Bölgesi'nin büyük bir bölümü ve Midye-Büyükçekmece çizgisinin batısında kalan bütün Trakya, Yunanlılara verilecek. • İzmir Bölgesi dışında tüm Batı Anadolu, Afyon'dan Kayseri'ye kadar uzanan çizginin güneyinde kalan topraklar İtalyan nüfuz bölgesi olacak. • Antep, Urfa, Mardin ve Suriye, Fransa'ya verilecek. Adana'dan Kayseri ve Sivas'ın kuzeyine kadar olan bölge Fransa nüfuz bölgesi olacak.	<ul style="list-style-type: none"> • Mudanya Ateşkes Anlaşması'nda olduğu gibi Meriç Irmağı, Türkiye ile Yunanistan arasında sınır olarak kabul edildi. • Gökçeada (İmroz) ve Bozcaada Türkiye'ye, Ege Adaları silahsızlandırılarak Yunanistan'a verildi. • On İki Ada İtalya'ya bırakıldı. • Suriye sınırı, Fransa ile imzalanan Ankara Antlaşması'na göre kabul edildi. • Irak sınırı ve Musul sorunu Lozan'da çözülemedi. Bu anlaşmazlığın Türkiye ile İngiltere arasında dokuz ay içerisinde çözülmesine karar verildi.
Kapitülasyonlar	<ul style="list-style-type: none"> • Kapitülasyonlardan bütün İtilaf Devletleri yararlanabilecek.	<ul style="list-style-type: none"> • Kapitülasyonlar kesin olarak kaldırıldı.

8.SINIF DERS NOTU

YA İSTİKLAL YA ÖLÜM LOZAN BARIŞ ANTLAŞMASI

SORU
ÇÖZDÜREN
BİLGİ

Boğazlar	<ul style="list-style-type: none"> Boğazlar, her zaman bütün devletlerin gemilerine açık olacak ve Boğazlar milletlerarası bir komisyon tarafından kontrol edilecek.	<ul style="list-style-type: none"> Boğazların yönetimi, başkanlığını Türkiye'nin yapacağı milletlerarası bir Boğazlar komisyona bırakıldı. Boğazların her iki yakasının askerlerden arındırılmasına ve ticaret gemilerinin geçişine izin verildi.
Azınlıklar	<ul style="list-style-type: none"> Azınlıklara geniş ayrıcalıklar tanınacak.	<ul style="list-style-type: none"> Türkiye'de yaşayan azınlıklar (Rumlar, Ermeniler ve Museviler) Türk vatandaşı sayılacak, kanun ve hukuk önünde Türk vatandaşları ile eşit haklara sahip olacaklar; mal, mülk ve ibadet etme hakları güvence altına alınacaktı. Batı Trakya'daki Türkler ve İstanbul'daki Rumlar hariç Türkiye'deki Rumlar ve Yunanistan'daki Türkler karşılıklı olarak yer değiştirecekti.
Borçlar	<ul style="list-style-type: none"> Düyunuümumiye İdaresi genişletilecek ve İtilaf Devletlerinin yönetimindeki Maliye Komisyonu, Osmanlı Devleti'nin tüm gelirlerini yönetme hakkına sahip olacak.	<ul style="list-style-type: none"> Düyunuümumiye İdaresi kaldırıldı. Osmanlı Devleti'ne ait borçlar, Osmanlı Devleti'nden ayrılan devletler arasında pay edildi. Osmanlı Devleti'nin borçlarından Türkiye'nin payına düşen kısmın ödenmesi kabul edildi. Taksite bağlanan borçlar, kağıt para ve Fransız frangı ile ödenecekti.
Aserî güç	<ul style="list-style-type: none"> Türk ordusunun teçhizatı sınırlandırılacak, asker sayısı 50.700 olacak.	<ul style="list-style-type: none"> Boğazların her iki yakasının askerden arındırılmasının dışında Türk ordusu ile ilgili herhangi bir kısıtlama getirilmeyecekti.
Tazminat	<ul style="list-style-type: none"> Osmanlı Devleti savaşta işlediği suçlardan dolayı İtilaf Devletlerinin zararlarını ödeyecek.	<ul style="list-style-type: none"> Yunanistan kendisinden istenen savaş tazminatına karşılık Karaağaç'ı Türkiye'ye verdi.

8.SINIF DERS NOTU

YA İSTİKLAL YA ÖLÜM MİLLİ MÜCADELENİN SANAT VE EDEBİYATA YANSIMASI

Milli Mücadelenin Sanat ve Edebiyata Yansımaları

- Milli Mücadele **edebiyat** (roman, şiir) ve sanat (resim, heykel) eserlerine de konu olmuştur.
- Bu dönemde yaşanan **siyasi, sosyal ve kültürel** olayları dönemin yazar ve ressamlarına ilham kaynağı olmuştur.
- Ressamların ve yazarların bu eserlerine bakarak dönem hakkında çeşitli bilgilere ulaşılabilmektedir.

Eserlerde İşlenen Konular Arasında

ONEM
LI

İşgal altındaki yerlerdeki durumu

Halkın Tekalifi Milliye Emirlerince yaptığı yardımları

Cephede düşmanla yapılan mücadeleleri

Toplanan yardımların cepheye götürülmesi aşamalarını

Cephedeki askerlerin yaşamı

Milli mücadelenin topyekûn bir savaş olduğunu

Yazılan şiirler, romanlar hikâyeler Kurtuluş Savaşının **Edebiyata** etkisidir.

ONEM
LI

Çizilen resimler ve yapılan heykeller Kurtuluş Savaşının **Sanata** etkisidir.

ONEM
LI

SORU
ÇÖZDÜREN
BİLGİ

1. Her dönemde olduğu gibi Milli mücadele dönemimde de insanları etkilemiştir. Sanatçılar dönemin siyasi sosyal kültürel olaylarından etkilenmiştir.

8.SINIF DERS NOTU

YA İSTİKLAL YA ÖLÜM MİLLİ MÜCADELENİN SANAT VE EDEBİYATA YANSIMASI

SORU
ÇÖZDÜREN
BİLGİ

Roman

- Halide Edip Adıvar Türk'ün Ateşle İmtihanı, Ateşten Gömlek, Vurun Kahpeye
- Tarık Buğra Küçük Ağa
- Yakup Kadri Karaosmanoğlu Yaban
- Turgut Özakman Şu Çılgın Türkler
- Kemal Tahir Esir Şehrin İnsanları, Yorgun Savaşçı
- Samim Kocagöz Kalpaklılar, Doludizgin
- Falih Rıfkı Atay Çankaya
- Şevket Süreyya Aydemir Tek Adam

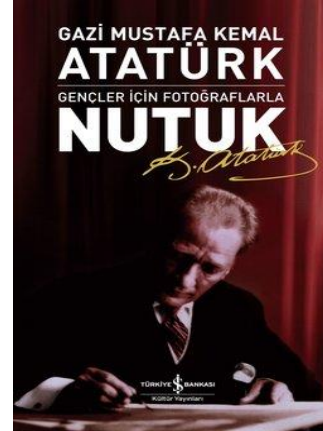
Şiir

- Mehmet Akif İstiklal Marşı
- Kemalettin Kamu Dumlupınar Yolunda
- Fazıl Hüsnü Dağlarca Üç Şehitler Destanı
- Nazım Hikmet Kuvayı Milliye Destanı
- Cahit Külebi Atatürk Kurtuluş Savaşında

- Resim Heykel
- Halil Dikmen İstiklal Harbinde Kadınlar
- İbrahim Çallı Kurtuluş Savaşı'nda Zeybekler
- Hikmet Onat ...

ANI

- Kemal Arıburnu Atatürk'ten Anılar
- Kâzım Karabekir İstiklal Harbimiz
- Ali Fuat Cebesoy Millî Mücadele Hatıraları

Milli mücadele
Dönemi ile ilgili en
yetkin eser
Mustafa kemal
ATATÜRKÜN
Yazdığı NUTUK
tur.

1. Bu konudan çıkan sorular
genellikler eser verilir
sanata mı edebiyata mı
yansıması şeklinde sorulur.